СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 296. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 23-го грудня 1941. No. 296. Jersey City, N. J., Tuesday, December 23, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Американська Фльота Знищила 14 Ворожих Субмарин на Атлянтику - Японці Посилюють Наступ на Филипини - Гітлер Усуває Бравхіча і Сам Перебирає Команду

УСПІШНА АКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ НА АТЛЯНТИКУ

ВАШИНГТОН. — Секретар маринарки полк. Ф. Накс заявив, що американська фльота знищила або ушкодила 14 ворожих субмаринів на Атлянтику та що на Тихому океані американські морські сили успішно ділають проти японських підводних лодок. В заяві секретаря Накса не подається, чи затоплення або ушкодження ворожих субмаринів наступило від того часу, відколи Америка активно приступила до війни. В тому самому комунікаті згадується також, що затонено американський товаровий корабель „Емідіо" на Тихому океані. Хоч морські власти донесли, що ворожі субмарини бушують при східних берегах Атлянтику, проте не донесено про жадні ворожі напади на американські кораблі.

СТИМСОН ПРО РОЗБУДОВУ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОВІТРЯНОЇ ФЛЬОТИ

ВАШИНГТОН. — Секретар війни Г. Стимсон вручив президентови Рузвелтови річний звіт про стан американської повітряної сили, в якому заявив, що Америка будує величезні літаки до далекосяглих летів. Ці літаки надаватимуться до операцій на далекі віддалі, ось як Полуднева Америка, Африка чи Европа. Стимсон ствердив, що якість американських літаків перевищає всі дотеперішні літаки воюючих европейських націй. Секретар війни рівнож висловився проти поспішного встановлення окремого департаменту летунства, чого від довшого часу добиваються деякі військові. На його думку тільки сильна та обопільна співпраця між фльотою, армією та повітряною силою зможе запевнити американським збройним силам потрібну єдність та осягнення цілі в теперішній війні.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ЗА СПРАВЕДЛИВІСТЬ СУПРОТИ „ВОРОЖИХ ЧУЖИНЦІВ"

НЮ ЙОРК. Говорячи через радіо як голова конференції американських посадників, Ля Ґвардія виступив проти воєнної гістерії та самовільної розправи з 1,100,000 німецькими, італійськими і японськими підданими, що перебувають в Америці. Він заявив, що в багатьох місцевостях ріжні комітети беруться не за своє діло, а саме стараються брати справедливість у свої руки. Такі кроки, говорив Ля Ґвардія, можуть тільки довести до заломання національної моралі. Щодо горожанства, то німці чи італійці можуть далі старатись за „перші папери", однак остаточне рішення буде залежати від президента Рузвелта, який по переглянению справи буде рішати, чи даний німець або італієць може одержати горожанство.

НОВИЙ ЗАКОН ПРОТИ КОМУНІСТІВ І БУНДІВЦІВ

ВАШИНГТОН. — Стверджуючи, що Комуністична Партія Америки та Німецько-Американський Бунд і Кифгейзер Бунд є звичайними агентами чужинецьких держав, палата послів ухвалила закон, на основі якого згадані організації мають зареєструватись та подавати до публичного відома не тільки імена урядовців і директорів, але також всіх членів. Як відомо, конгресмен Даєс, голова комітету для розсліду не-американської діяльности, від двох років домагається, щоб Конгрес ухвалив такі міри, щоб тим робом приборкати діяльність комуністів і бундівців.

СОРОК ЯПОНСЬКИХ СУБМАРИН НА ТИХОМУ ОКЕАНІ

ВАШИНГТОН. — З достовірних джерел подають, що японці правдоподібно вислали 40 субмарин проти американської фльоти на Тихому океані. Японія має понад 70 всіх субмарин, з того половина може плавати 14,000 до 16,000 миль без задержування для набору палива. Крім того, Японці можуть набирати палива на морських базах, які вони мають на островах Каролайн та Маршал. Деякі з тих субмаринів, що збудовані на взір німецьких підводних човнів, мають закладачі мін.

ШАНУЮТЬ ГЕРОЙСЬКІ ДІЛА КОЛІНА КЕЛІ

МЕДІСОН (Фла.). — Тисячі людей взяли участь в богослуженню та торжествах з парадами, влаштованими в память капітана Коліна Келі, мешканця цього міста, який своїм геройським вчинком знищив великий японський панцирник „Гаруна". Підчас богослуження військові літаки кружляли над містом, віддаючи тим честь геройському летунови. Президент Рузвелт написав листа до американського президента, що буде у Вашингтоні 1956. р., в якому поручає сина погиблого сотника Келі до Військової Академії в Вест Пойнт. Цей син має тепер 19 місяців і буде здібний вступити до військової академії аж в 1956. р.

МОЖЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ ОДНОЇ ДАЛЕКО-СХІДНОЇ КОМАНДИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт, по відбутті несподіваної конференції в неділю з британським амбасадором лордом Галифексом, мав наради з високими достойниками армії та фльоти, як Стимсон, Накс, адм. Кінґ та ген. Маршал. Здогадуються, що темою розмови президента й амбасадора мали бути наради в справі створення спільної американсько-англійської команди на Далекому Сході. З інших жерел подають, що начальним вождом такої обєднаної аліянтської команди на Далекому Сході був би ген. Доґлас МекАртур, теперішній командант американських військ на Далекому Сході.

БОМБАРДУВАННЯ МАНІЛІ ТА ОКОЛИЦІ ЯПОНЦЯМИ

МАНІЛЯ (Филипини). — В понеділок рано кілька японських літаків виконало напад на Манілю, одначе сильна проти-летунська артилерія скоро прогнала ворога. Покищо не знати, які шкоди заподіяли японські рейди. В неділю японці скинули бомби на Ніколс Філд. Генерал Доґлас МекАртур перший раз обвинувачив японців в бомбардуванні отвертого міста Бейлер, в провінції Тайябас, де родився теперішній президент Филипинів, Мануел Квезон.

СПОДІЮТЬСЯ БІЛЬШОГО ЯПОНСЬКОГО НАПАДУ НА ФИЛИПИНСЬКІ ОСТРОВИ

МАНІЛЯ. — З головної кватири американської далеко-східної армії доносять, що японці згромадили велику силу війська на 80 великих перевозових кораблях з правдоподібним заміром почати нагальний десант на Филипинські Острови. Цю ворожу фльоту завважено в заливі Лінґаєн, при західнім побережжі острова Лузон, 100 миль на північ від Манілі, столиці Островів. Попередній комунікат доносив, що біля місцевости Віґан, 250 миль на північ від Манілі, японці повели сильні напади, одначе ціла акція на тому фронті зводилася до сутичок і не мала характеру генеральної офензиви.

На острові Мінданао, біля місцевости Давао, японці рівнож повели сильні наступи, одначе точних звідомлень з того сектора фронту покищо немає.

ВЕЛИКІ БРИТІЙСЬКІ УСПІХИ В ЛІБІЇ

Британські війська далі гонять німецько-італійську армію в Лібії і не дають їй ні хвилину спочати. Вони в останніх днях здобули Дерну і минули Бенгазі, що є найголовнішою базою і твердинею держав „осі" в Лібії. Бенгазі вони ще не здобули, бо ходить їм на задах понищити всі склади і комунікації. Британські кола говорять, що німці й італійці не будуть залишати в Бенгазі великих сил, а головною армією будуть постійно відступати аж до Трінолісу. Британці взяли в останніх днях в полон 6,000 італійців і 4,000 німців.

СОВЄТИ ВІДБИЛИ ВІД НІМЦІВ НОВІ ТЕРИТОРІЇ

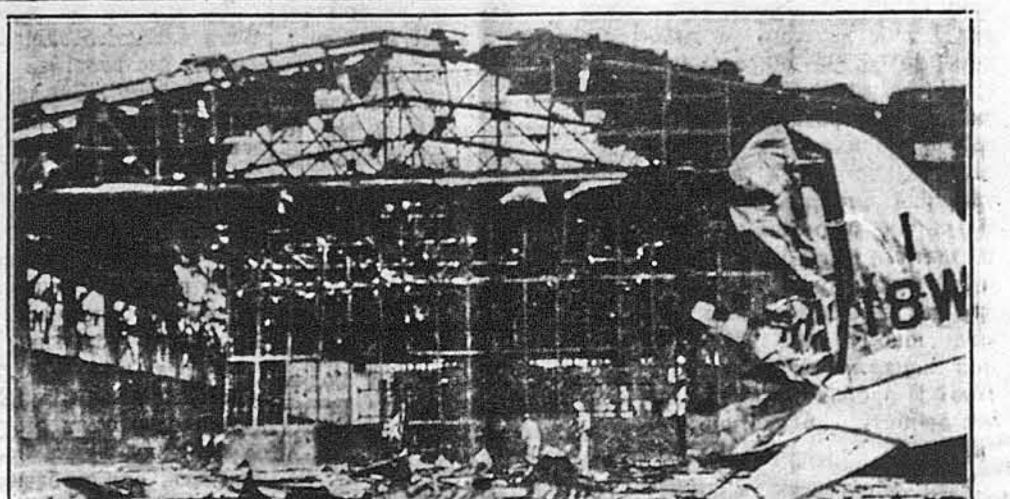
Совєтська армія далі посувається вперед і відбиває німців взад. Вона здобула в останніх днях важні міста Спаск і Крапівну. Совєтські війська також поробили успіхи біля Ленінграду і на Кримі, біля Севастополя.

БРИТІЙЦІ В ГОН КОНҐ ЩЕ БОРЯТЬСЯ

Британська залога в Гон Конґу далі ставить геройський опір японцям. Самі японці признають, що цілковита окупація Гон Конґу відтягнена з огляду на завзяту оборону британців. Але самі британські кола говорять, що та оборона є безнадійна і японці, які мають велику перевагу, таки Гон Конґ здобудуть.

ЯПОНСЬКІ УСПІХИ В МАЛЯЇ

Японці знов поробили певні стратегічні успіхи на Маляї, на якій лежить найважніша морська база британців, Сінґапур. Японці проникають маляйські нетри і роблять щоденно по сім миль в напрямку Сінґапуру. Проте вони ще віддалені на кілька сот миль і британська команда певна, що заки вони підсунуться ближче до Сінґапуру, зазнають чимало невдач.

ЗНИЩЕНИЙ ГАНГАР. — Американський летничий гангар на летищу Гикема на Гаваї, розбитий японцями в неділю, 7. грудня. На правій стороні можна бачити розбитий американський літак.

ГІТЛЕР УСУНУВ БРАВХІЧА І САМ ОБНЯВ ГОЛОВНУ КОМАНДУ

БЕРН. — Адольф Гітлер усунув зо становища начального вождя німецької армії маршала Бравхіча і сам став начальним вождом німецьких збройних сил. Німецька пропаганда подає досить невиразні причини цього потягнення. Вона каже, що Гітлер і цей раз руководиться своєю „внутрішньою інтуіцією", коли рішив взяти в свої руки провід німецькими збройними силами. Німецька пропаганда говорить, що кампанія в Совєтах прибрала такі розміри, що вони перейшли всі обрахунки штабу. В міжнародних колах говорять, що усунення Бравхіча стоїть у звязку з невдачею совєтської кампанії. Гітлер дав був Бравхічови ультимат, щоб він до двох тижнів здобув Москву і відбив від совєтських військ Ростов. Бравхіч не виконав цього, а навіть не стримав совєтської офензиви. Це було причиною його усунення.

ГІТЛЕР ПРИЗНАЄ СИЛУ СОВЄТСЬКИХ АРМІЙ.

ЛОНДОН. — Гітлер виголосив через радіо апель до німецького народу, щоб той складав теплу одежу для німецьких вояків на совєтськім фронті. Ті вояки зносять неймовірні трудноші, говорив Гітлер і німецький нарід повинен облекшити ті терпіння бодай тим, що вишле йому на фронт подарунки. Гітлер говорив, що на совєтськім фронті німецький вояк стоїть перед ворогом, який чисельніший і має більше воєнного матеріялу. Подібне сказав міністер воєнної пропаганди Гебельс.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ.

МОСКВА. Американським журналістам знов дозволено удатись на фронт і власними очима оглядати відступ німецьких військ. Описуючи свої враження ті журналісти говорять, що по дорозі здибали страшну масу ріжних понищених німецьких машин. В багатьох випадках німці понищили самі свої воєнні машини, бо не могли внаслідок морозу і снігу їх зо собою забрати. Околиці, які опускають німці, цілковито знищені. Наперед нищили їх совєтські війська, а тепер, те що остало, знищили німці.

В АНГЛІЇ СЛІДКУЮТЬ ЗА ПОТЯГНЕННЯМИ ГІТЛЕРА.

ЛОНДОН. — Усунення Бравхіча викликало в Англії радісні настрої. Це знак, що щось не в порядку з „непереможною" німецькою армією, заключають англійці. Ще недавно німецька команда говорила, що Совєти, коли брати чисто фахові розрахунки, вже війну програла. На Україні, говорили німецькі звідомлення, вже совєтської армії нема, є лише розбитки, які ліквідує німецька армія. Аж тут признання з боку Гітлера і Гебельса, що Совєти під оглядом числа та матеріялу стоять вище німців. Водночас англійські кола побоюються що признання невдачі на совєтськім фронті заставить Гітлера почати щось на заході. Як лиш Гітлер зачне прислухуватись свойому „внутрішньому голосови", чи своїй інтуіції, щось важне мусить статись, кажуть англійці. Англійці тепер собі пригадують, що Гітлер наперед був порішив розгромити Совєти, а опісля розпочати наїзд на Англію. Дуже можливо, припускають вони тепер, що він застрягши в Совєтах, порішить тепер виконати наїзд на Англійські острови.

ЯПОНІЯ ЗАКЛИКАЄ ДЕРЖАВИ „ОСІ" ДО АКЦІЇ.

ТОКІО. Японський генерал Сенджуро Гаяші, що колись був японським премієром, заявив, що держави „осі" на заході повинні розпочати сильну акцію. Офензива мусить розпочатись на всіх фронтах, говорив він. Бо коли британсько-американські сили в Лібії виграють кампанію, вони зможуть велику частину своєї армії перенести на Далекий Схід і там закріпитись. А це матиме відемний вплив на всіх інших фронтах, говорив Гаяші.

ЕПІДЕМІЯ ТИФУ НА СХОДІ ЕВРОПИ.

СТОКГОЛЬМ. — Шведські газети доносять з Німеччини, що на сході Европи, в прибалтійських державах, Польщі і Україні, вибухла пошесть пятнистого тифу. Тиф захоплює також німецьке населення. В однім селі біля Берліну шведські журналісти завважили цю страшну недугу. Вона охопила ціле село.

ТЯЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ ЛЬВОВА.

ЦЮРІХ. — Німецька газета „Франкфуртер Цайтунг" помістила репортаж одного свого журналіста зо Львова. В тім репортажі вона говорить, що життя у Львові і цілій східній Галичині дуже тяжке. Багато крамниць позамикано. А в отвертих крамницях дуже мало всякого краму. Не лиш місцеве населення, але навіть німецькі вояки і старшини терплять там всілякі недостачі, говорить та газета.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

„ГРІМ" НЕ ГРЕМИТЬ?

Якби не те, що американці безпосередно заінтересовані в великім змаганні на Тихому океані, вони певно відчули би вповні велич подій в Европі й Азії. Діються там події далекосяглої ваги. Наприклад складають з команди головних командантів німецької армії. Віддається команду над нею самому фірерові. В його йменні говориться річи, що йдуть у розріз з усім тим, що говорилося від початку війни.

Очевидно, не треба йти аж до ославленої в певнім розумінні заяви фірера Гітлера Сталінові два роки тому, коли оба диктатори були в приязних відносинах. Вистарчить посягнути в память до памятного дня 22. червня цього року, коли німецька армія нагло перейшла до наступу проти російських військ. Певно всі ще памятають ті згучні слова бундючного самодовіря, з яким Гітлер говорив про наближаючуся перемогу над російською армією. Навіть його вороги й неприятелі, бачучи, як він блискавицею покорив Чехословаччину, Польщу, Голяндію, Бельґію, Францію, не дуже сумнівалися в його заповіди.

Через кілька тижнів після цього німецька інвазія на сході йшла справді немовби по націстичному календарі, як залізничий рух за розкладом поїздів. Чечерез цілі тижні Гітлер ввихався по фронті, доносячи „звідсиль", що мовляв німці забрали стільки то соток тисяч росіян у неволю, вбили стільки то других соток, забрали стільки тисяч повзів та стільки десятків тисяч літаків. Паки й паки говорено про остаточне зломання боєвих ліній та кінцеве зломання сил противника. Коли прийшла зима і всі сподівалися поважних труднощів для німців від неї, німецька команда запевняла, що зима для німців не страшна й не зробить ріжниці в їх наступі.

Нагло на здивовання широкого світа цілий тон німецької команди почав змінятися. Передовсім німецька пропаґанда почала заповідати довгу війну, приготовляти до неї своє населення. Потім, немовби на виправдання цього, заговорила про труднощі російської зими. Ще далі прийшло прецікаве признання самого фірера, що „ми" не знали про великанські сили Росії, а ще далі, що Росія перевищала Німеччину й числом війська і скількістю воєнного матеріялу. Наконець прийшло відставлення головного команданта німецьких військ та перебрання команди фірером.

Люди, що не тратять оней з цілости війни, бачать незаперечні признаки великої німецької невдачі в Росії. На це вказують теж невдачі військ „осі" в Африці та виповідження війни Америці збоку Японії, що правдоподібно є лише спробою відвернути американську силу від Европи й Африки.

Одначе, навіть ці, що сумніваються в німецьку невдачу, не вважають за неможливе, що це Гітлер знову блофує, що він збирає сили ударити в аліянтів в іншому місці.

В Довірю до Влади

Стоїмо перед тим, що усунено з найвищих військових становищ в Гаваях і на Пацифіку людей з високими ранґами і довголітньою службою та заслугами. Сталося це в звязку з воєнними подіями, що сталися пропамятного 7. грудня б. р., коли то японці напали в зрадливий спосіб на американську воєнну базу, Перл Гарбор в Гаваях, нанісши нам поважні втрати в людях, кораблях і майні, що потрясли цілою нацією.

Це зрозуміле, що уряд зарядив негайно доходження в цій справі, як тільки секретар маринарки відвідав Гаваї та ствердив на підставі перших помічень, що команда „не була чуйна". А що в війні карають смертю звичайного вояка, якщо він „не є чуйний" на варті, то, очевидно, не можна пускати плазом хочби найменшої нечуйности з боку старшин і командантів. А виглядає, що є познаки такої нечуйности. Тільки питання, яка вона велика і як далеко сягає, себто, чи за події в Перл Гарбор не відповідають ще й інші чинники, що є поза Гаваями. Отже в інтересі оборони краю є знайти, чи є вина, а як є, то по чиїм боці, без огляду на те, хтоб на тому не потерпів. Думаємо, що якраз до цього іде, бо назначений през. Рузвелтом суд, з суддею Найвищого Суду Робертсом на чолі, як загально признають, дає повну ґарантію, що слідство буде переведене дуже солідно, себто основно й обєктивно.

Але вамітне в цьому те, що хоч усі домагаються гострого слідства, зазначуючи, що це війна, в якій іде про судьбу цілого краю, а тому не може тут бути мови про якусь поблажливість, то проте підкреслюють, щоб не приходити до завчасних заключень. Кажуть виждати! Значить, що хоч є заподіяна величезна, наявна шкода, та хоч є обвинувачення, то це все ще не є доказом чиєїсь вини, ще не є в очах розумних американців вистарчальним, щоб видавати осуд і когось обвинувачувати. З тим як кажеться, треба виждати, поки ті, що їх можнаб обвинувачувати, не сказали свого слова оборони, та поки суд не видав своєї опінії щодо тих виправдань.

Значиться, що не пора тепер на співчуття, коли іде про інтереси краю. Але й не пора на воєнну гістерію, на несправедливість. Воєнні часи можуть принести ріжні несподіванки, так, як вони принесли їх тим ґенералам, що їх тепер усунено. Такі „несподіванки" можуть заскочити одиниці й організації. Але в таких випадках треба нам усім задержувати холоднокровність і памятати, що ми живемо в правовій державі, в якій теж і в воєнних часах стоїть за людиною чи організацією охорона закона. І поки цей закон не сказав свого останнього слова, треба бути повздержливим в осудах. Таким чином поможемо державі вдержати порядок, а серед громадянства спокій.

Початок Другої Світової Війни і Українська Справа

Розгорілась друга світова війна. Вона далеко страшніша від першої. Бо вона далеко ґрунтовніше охоплює нині цілу земну кулю; до неї втягнено далеко ширші шари кожного воюючого народу і в ній примінюють далеко страшнішу зброю ніж в попередній війні.

В минулій війні головним й одиноким побоєвищем була Европа. До неї всі воюючі краї насилали свої армії і матеріяли. В теперішній війні побоєвища розсіяні по цілім світі. Тисячі повзів і літаків переорюють піски і повтря Африки, зокрема Лібії. Тількищо недавно притихли гармати на західнім побережжі Африки, зокрема Етіопії. Тріскали величезні морські стрільна і над Дакаром. Війна в Африці ще не закінчилась і після всякої правдоподібности потриває ще довго.

Крівава боротьба тепер розпуталась і на Тихім океані. В попередній війні той океан, подібно як і Середземне море, були майже цілком несколихані війною. Нині ллється кров на Филипинах, Гаваях, в багатьох інших островах на Тихім океані. Ллється також кров в Гон Конґу, Маляї. Від пяти літ ллється також кров в широкім Китаї, чого передтим не було. А також — всі ми це добре знаємо — поллється вкоротці потоками кров в самій Японії, чого в попередній війні також не бувало. З другого боку треба сподіватись, що й у західній півкулі, зокрема в Злучених Державах Америки, в яких підчас минулої війни не вибухло ні одно вороже стрільно, тепер є велика можливість, що потече кров і заграють наші протилетунські гармати.

Одним словом нема нині ні одного кутка на світі, який не був би зовсім безпечний від війни. Ті куточки, в яких ще вогонь війни не вибух, під впливом загальної воєнної пожені так розпікаються, що ось ось і вони захопляться полумію.

Деж вибухла перша іскра, що запалила ту другу світову пожежу? В минулій війні іскра, що запалила світову пожежу вибухла в Сербії. Там перший раз потекла кров. Звідтам війна миттю перекинулась на інші краї. В котрім місці полилась перша кров у тій війні, зокрема на европейськім побоєвищі?

Перша кров, що полилась на европейськім побоєвищі в цій війні, була на Карпатській Україні. Це була кров українських націоналістів, які перші своїми грудьми загородили шлях націстичному „новому ладови" в Европі. Це вони в абсурдно нерівній боротьбі з мадярами запротестували проти гітлерівського наділу їхньої країни Мадярщині. Це історичний факт, якого сумлінна людина, без огляду з якого краю походить, не може заперечити. Це факт, який українці повинні всюди підкреслювати і бути на нього горді: На Карпатській Україні полилась перший раз кров, в протесті проти націстичного „нового ладу".

Скаже дехто: „Алежбо Карпатська Україна була підбехтана самими німцями. Премієр о. А. Волошин, який просив Гітлера помочи, був „Квізлінґом". Багато українських січовиків, що боролись з мадярами підносили на націстичний спосіб вгору руки. Це теж історичні факти, яких ніхто не може заперечити".

Що деякі січовики на націстичний лад підносили вгору руки; що премієр А. Волошин просив Гітлера помочі — це, безперечно, також історичні факти, записані чужими і своїми журналістами, взяті на фільмові ленти. Та здругого боку незаперечним фактом є також і це, що ті самі січовики, під проводом того самого А. Волошина пішли в бій з союзниками Гітлера, мадярами, і своєю кровю запротесутвали проти ґітлерівського наділу Карпатської України мадярам. Зробили вони це в ту хвилину, коли далеко сильніші держави, що були найвиразнішими ворогами Німеччини, піддавались Гітлерови і не пробували своїми грудьми спинювати початків націстичної лявіни. Зробили вони це в пору, коли Гітлерови страшно ходило про те, аби в Европі не викликувати кровної війни, а „мирним шляхом" осягати німецькі загороницькі пляни.

Чи так поступають справжні Квізлінґи? — Ні, справжні Квізлінґи на перше місце ставлять те, чого бажає Гітлер й ножем у спину завдають удар навіть своїй рідній батьківщині, як це зробив перший Квізлінґ, Відікунд, в Норвеґії. Премієр Карпатської України А. Волошин і ті січовики, що по „фашистівськи" піднімали вгору руки, були першими, що збройно виступили проти плянів Гітлера. Вони перші в Европі проляли кров, щоб перекреслити нахабні пляни Гітлера. Це теж факт, якого не всилі заперечити ніякі крутійські пояснювання.

А коли фактом є це, що Волошин просив Гітлера помочи і фактом є те, що він перший підняв зброю проти свавільних гітлерівських розпорядків, фактом відразу стане і те, що міжнародне положення українців є парадоксальне. Воно різко противилось проти того міжнародного ладу, що панував до вибуху другої світової війни й через те „А. Волошин просив Гітлера помочи", а з другого боку різко противиться тому ладови, що його готує Гітлер і тому „українці були перші, що зброєю запротестували проти потягнень Гітлера".

Гітлер добре зрозумів цей парадокс. Тому уживав всіх способів, щоб спонукати українців розхитувати минулий міжнародний уклад, але відразу брутальною рукою здавив українські політичні аспірації, коли прийшла пора на руїнах старого ладу будувати новий.

Ми подаємо ці факти не для пропаґанди якоїсь політичної думки. Ми лише висвітлюємо ці речі на те, щоб в слушний час не накинути тим справам знов хибної розвязки. Розвязка української справи, в тім дусі, як цього собі українській нарід бажає, зовсім не вміщається в тім міжнароднім укладі, який готує Гітлер. В плянах Гітлера фіґурують багаті українські території, з яких треба змести автохтонів і їх залюднити німецькою расою. Українські аспірації мають щось діяметрально протилежне на увазі. Аліянтам, з анґльосаксонами на чолі, треба зрозуміти те парадоксальне становище українського народу, а зрозумівши це, вони певно знайдуть в ньому вірного і могутнього союзника в цій війні з світовими розбишаками.

Румунія „Ірредента"...

Слово „ірредента" є італійського походження й означає „невизволений". Ним означували політичні кличі італійської революційної партії, яку заснував Менотті Ґарібальді, в 1878 р. а яка мала за ціль визволення Італії. Відтоді під назвою „ірредента" входять всі рухи таких народів, що змагають до повалення чужої неволі та до державного визволення. Тому ми часто стрічаємося з такими назвами: „Україна ірредента", „Польща ірредента", „Чехія ірредента", і т. п.

З Европи доносять, що теперішній румунський диктатор Антонеску започаткував також і „румунську ірреденту", цебто обєднання тих „румунських" земель, які ніби мають належати до Румунії. Намагаючися виправдати участь Румунії в німецько-большевицькій війні, Антонеску, як доносить кореспондент Е. Ленгоф з Лондону, мав сказати, що українські землі, окуповані тепер німецькими й румунськими військами, а лежать під Дністром а Богом — „творять від непамятних часів частину румунського життєвого простору": Цю смішну та штучну „теорію" піддержав він новоствореним округом „Трансністрії" („Задністровя") зо столицею в Одесі.

В дійсності ці землі є споконвіку корінно етноґрафічними землями українського народу й з румунським народом не мають нічого спільного. Вправді в Басарабії та на її пограниччі з Україною мешкають румуни, хоч в дуже малій скількости. Взагалі в Україні та в т. зв. Молдавській Автономній Републиці не начисляли навіть і 200,000 румунів. Та румунська меншина ніколи не зраджувала жадних ірредентистичних стремлінь і до самої німецько - большевицької війни нікому в Румунії й не приходило на гадку, що ця румунська меншість на Україні має належати до „великої Румунії".

Оскільки можна вірити тим донесенням, що ріжними шляхами приходять з Румунії, румунська публична опінія не дуже то захоплена останніми посуненням маршала Антонеска. Д-р Маню, провідник опозиції, мав назвати цей крок диктатора попросту „дурним". Річ в тому, що жадна нова анексія української землі не затре цього болю румунів, який вони відчули після втрати Семигороду, що його забрала Мадярщина за дозволом Гітлера.

В Букарешті мають бути сильні проти-німецькі настрої. В кінах, коли показують Антонеска на українських землях, публика прямо свище, наслідком чого букарештанська поліція замкнула аж три кінотеатри. Становище це ще більще погіршало, коли на „поміч" румунської поліції прийшло стаціоноване в Букарешті німецьке військо.

Розуміється, що це наразі не відстрашить Антонеска від його посягнень по українські землі, бо він чується досить безпечним під охороною баґнетів Ґестапа. Він починає навіть орґанізувати румунську адміністрацію на підбитих українських землях. На чолі окупаційної влади стоїть проф. Ґюрґіо Алексіяну, який мав осідок в Тирасполі, а по здобутті Одеси переніс свій штаб до української пристані. Та „влада", що в своїй більшости складається із скорумпованої бюрократії Букарешту, старається всіми силами здерти з українського населення все те, що йому остало ще після втечі большевиків.

Як треба було сподіватись, Гітлер дав Антонескови вільну руку в „Трансністрії", бо потребує далі румунської помочі у війні з большевиками. Але треба сумніватись, чи Гітлер, якби так переміг, оставив Одесу та її околицю в руках румунів. Він її загарбав для себе. Кажуть, що Берлін уже опрацьовує новий плян зради, жертвою якого впадуть дотеперішні німецькі союзники, а в тому числі також і румуни. Мадярські та шведські кореспонденти подають, що німецькі чинники отверто кажуть, що „тих кроків, які підпринимають румуни на Україні не треба уважати за сталі, їх треба уважати за тимчасові, бо справа тої частини Европи буде остаточно вирішена Гітлером після закінчення цеї війни".

Не треба, здається, бути аж великим пророком, щоб вгадати, яка евентуальна заплата жде румунських грабіжників української землі з рук їхнього фактичного пана, Гітлера. Німецьке трактування поляків, з якими був підписав „пакт приязні", не згадуючи вже цілого ряду інших европейських народів, не оставляє найменшого сумніву, що й румунів жде відповідна „заплата".

НА СЕЛІ

Повість

(19) М. ШКОЛИЧЕНКА

Невже тільки ці два чинники життя засліпили йому очи і повели його таким шляхом? А як живуть і що думають ті люди, що не почували себе самотніми, не думали про матеріяльну нужду? Мисак пригадував собі цілі десятки своїх знайомих, перебирав у своїх думках їх життя, пригадував їх діяльність, напрямки думок, та громада його знайомих не відріжнялась життям своїм від його життя: тільки й бачив між собою і ними ту ріжницю, що вони витрачували свої заробітки на ріжні дрібниці та дурниці, а він складав їх на визначену мету. Здавалося, що винуватим Мисак не був: діяльність його коли була не краща, так разом з тим ні на крихту і не гірша, ніж діяльність усіх його знайомих. Правда, була ще одна ріжниця: дехто з його знайомих був одружений і мав сімю, але тіж самі люди ніколи не хвалили свого життя, ніколи не вважали себе корисними ні собі, ні сімї, а швидше всього нарікали та каялись, що зробили дурницю і одружились. Мисак наслухався про це, думав, роздумував і поклав ніколи не дружитись, — поклав і виконав, та чи винуватий же він за це? Кожний з одружених ніколи не дорікав йому за це, а навпаки хвалив, завидував.

— Ні, я не винен, — думав Мисак, — я не йшов навпаки всіх тих, що оточали мене, діяльність моя така сама, як і їх, я тільки був обережніший, ніж вони, і те, що придбав собі, здалося мені не кривдою, не здирством, а чесною працею; діяльністю в цім напрямі не зобидив я нікого, про це свідчить і Бог і власна моя совість. Для досягнення своєї мети я не користувався нічим поганим: взяток не брав, до начальства не підлизувався, нікому не піддобрювався, не морив і себе холодом та голодом, не ходив обірваний, я тільки не витрачав грошей на які небудь розкоші, на які небудь примхи... Ні, я не тунеядець, не еґоїст, я тільки звичайна смертна людина, я тільки той чиновник, що вдався здатним потурбуватись про свою будучину і турбувався про неї, не бажаючи і не роблячи нікому зла. Хібаж це моя вина, хібаж це злочинство? Я зробив тільки те, що міг зробити, що здатний був виконати.

Таке міркування захопило Мисакову голову; так виправдував він себе; а тимчасом всеж таки почував і почував дуже виразно, що він людина безкорисна для суспільства, що з ним і без нього люди жилиб цілком однаковісінько, а коли так, то видима річ, що він живе зовсім не так як слід і як повинна жити кожна людина. — Не так, не так, — шептало щось в його душі, і в голові знову підіймалися думки і знову вели до того, що так жити не можна, що не має він жадного права існувати між людьми, не роблячи суспільству жадної користи.

Мисак прирівнював своє життя до життя Уляни Іванівни. Правда, він її майже не знав, а тільки чув дещо про неї, алеж діяльність її здавалась йому значно кориснішою. Він чув, що Уляна Іванівна живе без наймички, значить, усе робить сама; чув, що учить вона чужих дітей, значить, приносить тим дітям користь; чув, що вона і людям помагає в чомусь, але не цікавився, чим і не випитував подробиць; бачив нарешті, що затратила вона безповоротно свої зароблені гроші на похорони сестри, значить, не на свою користь, — а він, Мисак, чи хоч таким ділом поступився кому небудь? Ніколи, нікому! У нього не було ні одного випадку в життю, щоб він бачив у ньому користь для інших. Запомоги у нього ніхто ніколи не прохав, а службу свою вважав він завжді безкорисною. Сидіти цілий вік за ріжними канцелярськими справозданнями — хібаж це діяльність? Це мертве діло, марнування часу!...

Дні минали за днями; почуття власної бездіяльности у Мисака все зростало і він почав нудитись. Бажання корисної діяльности і разом з тим невмілість розшукати її довели Мисака до того, що він нераз уже шкодував про те, що кинув канцелярську працю. Сидячи в душній канцелярії за „непотрібними" паперами Мисакови не було часу задумуватись над суспільним життям і він тоді ніколи не почував себе бездіяльним; а тепер, кинувши службу та відпочивши за пів року, думка його прокинулась, очи побачили життя, а здатности до діяльности не було.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШЕРОН-НЮКЕСЕЛ, ПА.

З Листопадових Свят.

Дня 2. листопада вдбулося Листопадове Свято в Шероні, а 16. в Нюкесел, Па. Обидва свята стягнули поважне число учасників, не тільки своїх, але й позамісцевих. Перед концертовими програмами в обох громадах відправлено в церквах панахиди за упавших борців України з відповідними проповідями о. Мусійчука, пароха цих громад. Були в церквах гарно прибрані могили, а діти в народних строях вмашерували з вінками, що зложили на могилу.

В Шероні концертову часть дав місцевий хор „Кобза", при співучасти хористів з Йонгставну й місцевої школи. Всі були в народних строях, що додало краси й поваги святові. Сцена прибрана як і в церкві. Соля й дуети віддали панни: Телявські й Волошин; деклямували панни Е. Пиш й Г. Лисогір. Діти дали образ з штучки (о. С. М.) „На Стрілецьких могилах". Гарно вивязались: О. Кучмак, М. Гладьо, Н. Кошей, С. Сікора й інші. Свято відкрив п. М. Гидор, а програму перевів Вол. Попів. Було й барітонове соло п. А. Пашовича. Святочну промову одумано й рівно виголосив п. М. Оленич з Йонгставну, наочний свідок Листопадових Днів. Переведено збірку, що принесла $19. Зложили по $1: Пастернак І. і В. Кульчицький, Т. і Д. Кучмак, Сич, І. Лисогір, Д. Телявський, Д. Жидик, М., Мудрак; по 75 ц.: І. Воснак, Ю. Степанчак; по 50 ц.: Сагліца, о. С. М., А. Пашович, М. Оленич, М. Пиш, Любінецький, В. Волошин, Журовський, П. Кошей, Ол. Попів, Волос.

В Нюкесел, програму виконав місцевий хор „Сурма" при участи хористів з Йонгставн і місцевої школи. І тут було все прибране відповідно. Хор відспівав вязанку стрілецьких пісень, як й інші. Панни Ліско й Вересюк відспівали соля і дуети. Ольга Ліско й Текля Вересюк гарно деклямували. Несподіванкою були соля й дуети молодців з Йонгставну А. Пашовича й Марка Кіхтана. Вони дуже гарно співали. Також панна Ан. Пашивич відчитала зворушаючо найновішу поему (С. М.) „Наш Торжественний Листопад". Найкращою точкою було щебетання діточок школи в піснях і вправах січових та деклямаціях. Гарно вивязались Л. Куць, Д. і Т. Олач, К. і А. Столиця, І Проць і Мар. Ярема, що її батько бувший стрілець. З Свята зняв фільму П Сагліца. Відкрив свято і програму перевів предсідник І. Дацько. До збірки закликав місцевий парох. Зібрано $14.85. Зложили по $1: М. Проць, П. Ярема, И. Куць, І. Дацько, А. Ліско, Л. Столиця, В. Мудрак, І. Мідзяновський, М. Маланяк; по 50 ц.: о. С. М., И. Мащак, Ліско, Дацько, Дидьо, Крук, И. Крук, Миско, Столиця; по 25 ц.: Ярема, Булій, Мащак, Петро, і Олач 35 ц. Підготовку і дригентуру хорів в обох святах вів о. Мусійчук. Оба свята були взірцеві, бо як промовці так і учасники поводились поважно і додали підбадьорення до праці на рідній ниві.

Учасник.

СТЕМФОРД, КОНН.

25-літній ювилей Братства св. Петра і Павла.

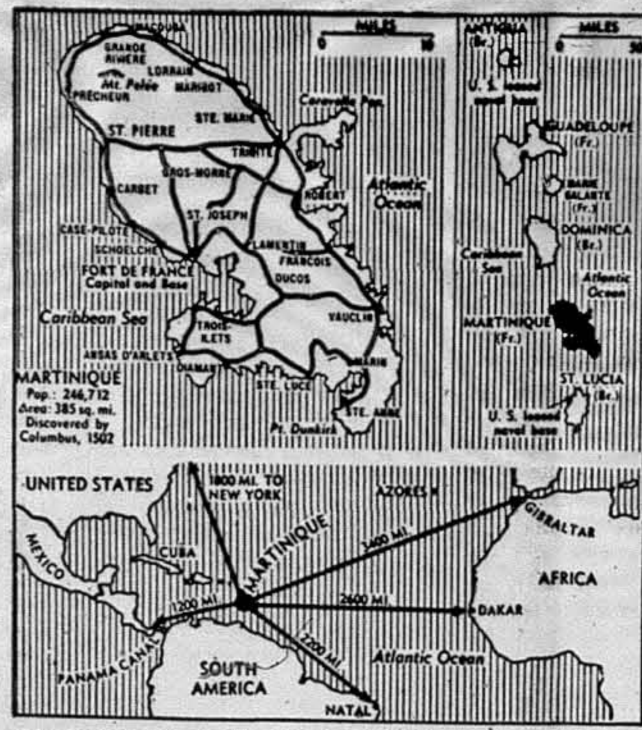
В неділю, 23. листпада ц. р. Братство св. Петра і Павла, відділ 108 „Провидіння" обходило торжественно 25-літній ювилей свого існування. Після Сл. Божої відбулось посвячення українського національного прапора, якого брак так дуже відчувалось в громаді. Посвячення довершив о. д-р Гриньох, а притім сказав дуже зворушуючу проповідь. Підчас Сл. Божої прапор переходив кілька разів з рук старших членів до рук молодших, а підчас посвячення перебрав священик і в відповідній хвилі передав предсідателеви Братства. Такі церемонії дуже додатньо впливають на молодь і добре булоб впровадити такий звичай і в інших місцевостях підчас подібних обходів.

Пополудні відбувся обід в просторій „Гортікултурал Гол", на який прибули численно місцеві громадяни, як рівнож гості з інших місцевостей. Бесідниками були д-р М. Чубатий, проф. М. Нагірний, д-р С. Демидчук, о. ректор Ом. Ананевич, о. д-р С. Гриньох, Б. Катамай, В. Карий, С. Панасюк, П. Кочанський, П. Луків, М. Волошин, Е. Житкевич й інші. Відчитано численні привіти наспівші від ріжних осіб і з ріжних місцевостей.

Підчас обіду і в часі промов не відчувалось ніяких ріжниць між присутніми, не далось пізнати, що є члени ріжних організацій, що одні з високою освітою, а другі звичайні робітники, що одні родились на широких землях України, а другі в Америці. Це була зібрана одна велика родина і родинний настрій панував цілий вечір між всіма присутніми. Разом бавились і згадували, як скоро минулось тих 25 літ, разом з жалем споминали тих, що відійшли до іншого світа і разом закінчили гостину українським і американським гимном. При тій нагоді не завадить згадати, що в Стемфорді вміють не лишень бавитись в згоді. Бо вміють і працювати в користь загального добра громади. Перед кількома тижнями члени У. Н. Союзу справили американський прапор, а члени „Провидіння" „на збитки" Союзовцям справили український прапор. І з таких „збитків" в короткім часі пишаються в церкві два новенькі прапори і в разі потреби громада буде могла гідно зарепрезентуватись перед другими.

Ще й про інші „збитки" можна почути в Стемфорді. Бо як урядники одної організації не можуть притягнути якоїсь особи в члени, тоді пробують урядники другої і часто так буває, що другі мають більше щастя як перші, а про те одні одних не лають, не рікають, але всі тішаться, що вдалось притягнути до організаційного життя нового члена. Булоб пожаданим, щоб й надалі обі організації могли працювати в згоді і любові.

Гість.

МАРТИНІК И ІНШІ ФРАНЦУЗЬКІ ПОСІЛОСТИ. — Французькі посілости та кораблі, що находяться на Карібійських водах, вважатимуться далі невтральними, згідно з умовою, що її заключено між французькою і американською владою.

ВІДОЗВА

ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

„Я повторяю ще раз, що Злучені Держави не можуть приняти ніякого іншого вислідку цієї війни, а лише перемогу, остаточну і повну. Жерела міжнародньої брутальности, деб вони не існували, мусять бути зломані абсолютно і остаточно.

„Ми виграємо війну і ми виграємо мир, що наступить по цій війні".

Так говорив президент Злучених Держав через радіо.

В тій тяжкій боротьбі Злучених Держав з насильством для привернення справедливости і свободи на світі, американські горожани українського роду сповнять свої обовязки супроти Америки з повною відданістю і з повною посвятою. Кожна одиниця віддасть в жертву свою працю, своє майно, свою кров для остаточної перемоги Злучених Держав над ворогами. Праці в тому напрямі багато. Кожна одиниця мусить бути свідомою свого завдання і під керуванням і вказівками влади мусить витворити таку силу, якої вороги знищити ніколи не зможуть.

Зачинаймо цю працю від місцевости, де живемо, українські товариства, братства і сестриицтва в Філядельфії вже приступили до координації і централізування нашої праці на час війни. Делегати організацій усталили дня 14. грудня центральний комітет під назвою „Товариства Українсько-Американських Горожан в Філядельфії для оборони" (по англійськи (**"Ukrainian - American Citizens Associations of Philadelphia for defense"**), якому на час війни передано координацію всіх функцій, які будуть виринати в звязку з державною обороною. Комітет буде нашою репрезентацією перед місцевою владою і пресою в справах інформативних і оборонних.

Комітет видає отсей перший заклик:

1) Виконуйте свої обовязки точно, солідно і сумлінно в фабриці, офісі й дома.

2) Не заходьте в суперечні дискусії з ніким. На час війни лишіть свої партійні переконання, а виконуйте свої зобовязання як добрі горожани Злучених Держав.

3) Завсіди держіться думки: „Злучені Держави виграють цю війну, а я їм помагаю".

4) Купуйте державні бонди оборони.

Нашою агенцією до продажі бондів оборони є Українське Будівельно-Позичкове Товариство, якого офіс в Українськім Домі при 847 Н. Френклин вул., буде для тої цілі отворений кожного понеділка, середи і пятниці від 6—8 год. вечером.

5) Піддержуйте Американський Червоний Хрест. Жертвуйте гроші і віддайте свій вільний час для праці Червоного Хреста, якого Український Відділ уже почав свою діяльність.

6) Відноситься з повним довірям до комітету і віддавайте йому загальні справи до вирішування. Не беріться поодиноко вирішувати важних справ, які до вас не належать і завсіди памятайте, що маєте комітет, який створено на те, щоби вас поодиноко заступав там, де цього справи будуть вимагати.

Головна кватира комітету є при 847 Н. Френклин вул. Товариство Укр.-Амер.-Горожан для Оборони:

Голова: майор М. Дармограй; заступники голови: Олена Штогрин, Теодор Свистун, Стефан Штогрин, Григорій Терпелюк, Іван Захарко, Василь Питель, Ігнатій Мурмило, Семен Станьчак. Секретарі: Мих. Рибак і д-р П. Дубас. Касієри: Ів. Боросевич і д-р В. Галан. Провірочна комісія: А. Карпчук, Марія Бабак, В. Вольчанський, О. Кульчицький, Гр. Грицишин.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Толідо, Огайо. — Братство св. о. Николая, відділ 167 У. Н. Союзу, подає, що на річнім мітінгу 14 членів Братства зложилися і закупили „Історію України" М. Грушевського й книжку Ю. Вернадського „Богдан - гетьман України", призначуючи ті книжки для міської бібліотеки.

Ню Кесл, Па. — Товариство ім. Івана Франка, відділ 74 У. Н. Союзу, закупило „Історію України" М. Грушевського й „Богдан - гетьман України" Ю. Вернадського, призначуючи обидві книжки для бібліотек місцевих Гай Скул.

Сповніть Свій Обовязок!

Хто спосібний до війська, той повинен знайтись негайно в рядах армії чи фльоти і своєю військовою службою причинитись до воєнної перемоги Америки.

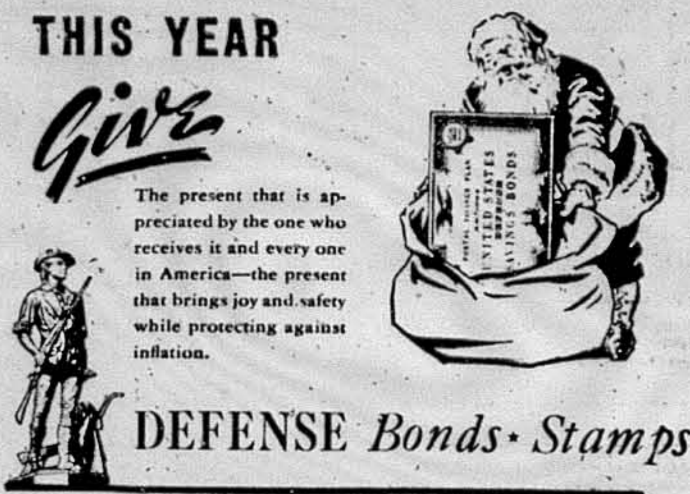
А хто не наставляє своїх грудей за свій край, той повинен працювати для оборони краю на інших ділянках, а в першу чергу закупити негайно Бонд Краєвої Оборони і купувати бонди оборони чи стемпси так довго, поки не закінчимо цеї війни повною нашою перемогою.

Бонд можете купити вже за $18.75, а стемпс — за 10 центів. Значить, що є дана можність кожному і кожній допомогти фінансово державі знайти фонди, потрібні на ведення нами не спровокованої, а тільки накиненої нам війни.

АРГЕНТИНА ДАЛІ ДЕРЖИТЬ ЗВЯЗКИ З ДЕРЖАВАМИ „ОСІ"

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина), — Поворот аргентинського амбасадора д-ра Мануеля Мальбрана на своє становище до Риму, вказує, що Аргентина буде далі вдержувати дипльоматичні звязки з тоталітарними державами, не зважаючи на це, що з Америкою, яка, у війні з Італією, вона живе в добрих сусідських відносинах. Це значить рівнож, що Аргентина вірить, що майбутня конференція американських держав, що має відбутися 15. січня в Ріо де Жанейро, не доведе до виповідження війни тоталітарним державам всіми полуднево - американськими краями.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ЩО РОБИТИ НА ВИПАДОК ПОВІТРЯНОГО РЕЙДУ

5. Держіться Від Вікон Здалека

Шкло розбивається легко, отже держіться від вікон здалека.

Не підходіть до вікон і не виглядайте, підчас повітряного рейду. Це небезпечна річ і це помагає ворогові. „Ер Рейд Ворден" є там надворі й дбає за вас. Знову кажемо вам, зійдіть з вулиці, як наближаються літаки.

Уночі, заходить небезпека попасти під вибухи від вибухових матерій.

Стріляння протирейдових гармат означає падаючі шрапнелі. Від них ви охоронитеся, коли зайдете до дому й будете держатися далеко від вікон. Це є важлива справа острілювати літаки, ніж оглядати його з вікна.

Оставайте в своїй кімнаті для схоронення, далеко від вікон. Це найбезпечніше місце. Ідіть до тої кімнати на перший алярм; оставайте там, поки не роздасться сигнал „ол клір".

Передовсім, будьте спокійні. Лишайтеся дома. Погасіть світла. Положіться на землю. Держіться здалека від вікон. Не кажіть, що ми повторяємо те саме; ми волили би повторяти це вам аж до знудження, ніж ви мали би забути.

Це все можете робити без ніяких спеціальних приладів, при помочі цього всего, що ви маєте дома.

Ви можете помогти перемогти японців, своїми голими руками, якщо ви будете робити цих кілька простих річей.

Як добра людина сповняйте всі ці інструкції й держіться добре. Не вдавайте мудрагеля та не дайтеся ранити.

ВОНИ ЗАПЛАТИЛИ ЗА СВОЮ ЗРАДУ. — Останки японського літака, зострілєного американськими військами недалеко від летничого майдану Гикема на Гаваї, після зрадницького недільного нападу на острів Злучених Держав. Японці заскочили Перл Гарбор несподівано, але, як лише американці кинулися до бою, вони скоро далися японцям у знаки. Отцей літак упав недалеко від табору „Сі-Сі-Сі".

Жіноча Сторінка

Треба Нам Сильних Нервів

Сьогоднішна війна не знає різкого розмежування людей на борців-героїв, що жертвують своє життя на полях битви, і цих, що у безпечному заніллю чекають висліду, оплакуючи втрати чи радіючи виграною. Так бувало передше, коли воювання полягало на цьому, що вороги виточували гармати на оборонні лінії і греміли ними, поки старчило стрілен та війська. Нездібні до війни, з жіноцтвом на чолі, сиділи по оселях та вели життя, що не багато ріжнилися від мирного, поки не прийшла вістка про втрату когось близького, чи про те, що перемоаг перехилилася на ворожу сторону. Але й тоді роля цих, що не воювали, зводилася лиш до цього, щоб перетерпіти втрату, чи витрівати до часу, як з ореолом героїв прийдуть визволяти ці, що зналися на воєннім ремеслі.

Остання війна, яку тямить живуче покоління, притягнула була цивільне населення вже дещо ближче до безпосередних воєнних діянь. Богато з них, що приїхали сюди з краю, були свого часу жертвами ріжних евакуацій, скиталися з „форшпанами", чи скривалися по лісах та ямах. Алевсеж — це були лиш безсильні жертви, що ні в чому не могли заважити на її веденню чи висліді. Були лиш непотрібною завадою для війська, бо тодішні методи воювання у дуже малій мірі користувалися помічю цивільного населення.

У сьогоднішній війні, яка так дуже ріжниться від попередних способами та зужиткованими засобами, цивільна людність стала силою, що може бути такою грізною для ворога, як непоборима, смертоносна зброя. Цею силою є громадянська мораль, незломність та нервова видержимість народу, що є у війні.

Коли на небі появився літак навантажений бомбами і попрямував в сторону ворожої землі — з цеї хвилі стало ясним, що безпечного місця ніде нема. Що нема вже більще поділу людей на цих, які наражують життя в обороні вітчини, і цих, що їм — крім природної смерти та припадку — ніщо не грозить. Нема поділу на військо і цивільну людність в обличю небезпеки, бо грозить вона їм в однаковій мірі і спільно мусять її відпирати. Є лиш ріжні способи оборони розділені між нарід, що цілий є у сійні та цілий за її вислід відповідає.

На цивільній людности тяжить у першу чергу відповідальність за воєнне вирібництво та трібніщі воєнні обовязки. Воєнне вирібництво — це продукція літаків, танків, та іншого знаряддя, яке у модерній війні стало важніщим за військо та твердині. І це вирібництво мусить іти цілою парою, у найбільш непригожих обставинах — під гураганом бомб, при недіспаних ночах, чи невигодах та недостачах щоденного життя. Так воно є сьогодня в Англії — так може бути завтра у нас.

І саме у цьому місці доходимо до ділянки, де жінки будуть могли причинитися у великій мірі до цього, щоб ця домашня оборонна сила справно ділала. Бо від них залежатиме, чи усім цим зусиллям буде товаришити спокій, нервова опанованість, духова пляновість — чи творити меться паніка та безголовя від хвилі, як появляться над краєм перші ворожі літаки, чи як господарське життя викаже перші воєнні неправильности.

Що речі ці залежать від жіноцтва — вказує найкраще факт, що саме ворожа пропаганда старається дістати найскорше до жінок з всілякими жахливими поголосками, які попереджують безпосередні атаки ворога та облегчують його пляни. З ріжних описів „бліцкріґу" у Польщі, Бельгії, чи Франції знаємо, як на тижні перед властивими нападами кишіло по торговицях та інших місцях, де збирається жіноцтво, від ріжних осібняків, що прикидалися втікачами та розказували про приклади найжахливіщих жорстокостей німецького війська у тій цили, щоб ширити божевільний страх та паніку між населенням. Воно кидалося у безголовлю до втечі, параліжувало по дорогах рухи оборонних військ та влекшувало ворогови його завдання.

На це, щоб заховати нерви у здоровому стані на тоді, коли цього треба буде найбільше — вдержуймо перш за все наше щодене життя на дотеперішному, нормальному поземі. Переглядаючи котрийсь щоденник зарз з перших днів війни з Японією, я подибала нотатку про знану у нюйорських багатих кругах жінку, яка заявила, що до кінця війни noситиме лиш одну і цю саму чорну суконку. Вона не сказала, чи в заміну за це гроші, які звикла дотепер вкладати у дорогі одяги жертвує на воєнні цили, і не видається мені, щоб вона мала намер це зробити. Мені станула перед очима погідна, гарно зодягнена сильветка англійської королевої на тлі розваленої лондонської дільниці — я пригадала собі про ці „парті" та товариські зібрання, про які пише з Англії Рут Дрюмонд, що мають усе додаткову адресу на випадок, якщоб перша зникнула в міжчасі під летунськими бомбами. І вчинок нюйорської „жінки з товариства" видався мені нездоровим виявом воєнної гістерії, що перед нею так мужно хоронить себе англійське жіноцтво вдержуванням за всяку ціну і в можливих границях правильности життя та потреб.

Війна, яка видавалася далекою, або й такою, що лишить нас в мирі — прийшла ненадійно. Ніхто не ручить безпеки життя, і не прислугує нам право жадати цього від кого небудь. Край боронить перед ворогом кожний громадянин на відтинку його щоденних обовязків, чи додаткових праць для воєнних потреб. Ніхто не є героєм, ніхто не робить чогось, за що мав би право домагатися окремої вважливости чи признаня. А виграна війна буде сумою цих всіх громадянських повинностей, виконаних ради вдержания чогось, що кожний цінить більше ніж власне життя.

Клявдія Олесницька.

До смаженої або печеної риби подається салату, картоплі, горошок, помідори і селеру. Звареною рибою добре смакує виїмково бруква, шпінак і шпараґи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Жінки! До праці для оборони краю!

В неділю, 15. грудня відбулись загальні збори представників ріжних українських організацій, на яких покликано до життя комітет, що має репрезентувати весь український загал міста Філядельфії через цілу війну.

При цім комітеті створено секцію Червоного Хреста, як репрезентацію українців в Американськім Червонім Хресті. До проводу цеї секції ввійшли: Е. Кульчицька, голова; О. Лотоцька, містоголова; О. Штогрин і С. Ґалан, секретарки, К. Коцюбинська скарбничка.

Вже вписалось багато членок, але А. Ч. Х. потребує сотки робітниць, якіб помогли цій організації, виконати свої завдання у цій важкій для Америки хвилі.

Тому взивається українське жіноцтво міста Філядельфії, щоб хто тільки може жертвував кілька годин на тиждень, вписуючись до українського відділу А. Ч. Х., та тим виповнюючи свої обовязки супроти нашої прибраної вітчини.

Відділ буде поділений на кілька частин, відповідно до цього, хто яку працю може виконати.

Сподіємось, що наші жінки і дівчата не відкажуться від цеї праці, яка не є ласкою, а потребою. Страхіття теперішньої війни діткнуть нас усіх і не дай Боже, щоб нас застали неприготованими.

ВІН ОСТАВСЯ ЦІЛИЙ.—Жінка американського сержанта Діна Нориса, стаціонованого в Гонолюлю, шукала свого чоловіка по японському нападі з 7. грудня. Побачивши його цілого, кинулася йому в обійми.

АНГЛІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ДІСТАЛИ ШЛЯХОТСЬКІ ТИТУЛИ

ЛОНДОН. — Англійський король надав баронські титули чотирьом англійським соціялістичним провідникам. В наданні тіх титулів говориться, що англійська партія праці не була якслід заступлена в палаті лордів. А для політичної рівноваги потрібно, щоб англійські соціялісти мали більшу силу в тій чисто аристократичній інституції.

КОМУ ПІДЛЯГАЮТЬ КОМУНІСТИ?

ЛОНДОН. — Англійські комуністи вислали Сталінови, з нагоди 62-літньої річниці його уродин, телеграму, в якій говорять, що „цілий світ зобовязаний супроти ґенія і проводу" Сталіна, і що вони горді є на те, що належать до міжнародної комуністичної партії, на чолі якої стоїть Сталін. Вони прирекли всецілу льояльність йому.

Звогчений оцтом дрібний цукор є добрий для тих, що мають чикавку. Він приносить майже негайну полекшу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Річний мітинг Бр. св. О. Николая, від. 106., відбудеться в неділю, 28. грудня, зараз по Сл. Божій, в 12. год. вполудне, в галі церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членкиць явитися на цей річний мітинг, бо знаєте, що на річнім мітингу все є багато справ до полагодження. Бодай раз у рік прийдіть самі члени тої організації, а не як то цілий рік тільки випроваджуєте своїх дітей тай кажете, що дитина скорше заплатить ніж ви самі. Просимо прийдіть бодай раз у рік. Як самі знаєте, на річнім мітингу всегда є нові справи, над котрими мусить бути голосування. Без вас, члени, самі урядники голосувати не можуть. Як самі знаєте, буде вибір уряду на рік 1942., справоздання усіх урядників з цілорічної їх праці, а справоздання фінансове і касове буде вам здане контр. комісією в місяці січні. Так само буде зданий звіт з балю. Всі члени, що довгують до каси, мають явитися тай свій залеглий довг, бодай половину, заплатити, щоби секретар зроку на рік тих довгів не мусів переносити. Тай просимо членів нашого відділу: ану постнарайтеся тай приведіть зо собою на той річний мітинг хотяй яких десять нових кандидатів в члени У. Н. Союзу. Тоді для нас буде слава і похвала!— В. Любас, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

ТИМИНС, ОНТ. — Річні загальні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 456., відбудуться в неділю, 28. грудня, в годині 4. пополудні, в салі Тов. „Просвіта" при вул. Елм і Ф Евеню. Присутність членства обовязкова. — Мих. Гладиш, секр.

Рой Роберто у Барнард Норд Каролайна плекає на своїй фармі смердячих котів (сконків) і продає їх як пестіїв.

Зеркала не повинні ніколи находитись близько або напроти вікон, бо сонішне проміння робить їх мрячними.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 470. Хитрий підступ.

Як адакці на приказ свого капітана підходили до Тарзана, щоб його вкинути в воду, Тарзан до них спокійно заговорив:

„Не турбуйтеся. Я сам хотів ускочити в воду. Бо я маю певну справу до полагодження там на березі".

З тими словами Тарзан підійшов до краю корабля, щоб з нього вискочити. Та Вилйено в своїй чорній душі постановив його задержати.

Він придумав якийсь хитрий підступ. Його очі нагло заблистіли і він заговорив: „Стрівай!" Водночас він значуче моргнув до капітана.